

BUITEN

20^E JAARGANG N^O. 22.

ZATERDAG 29 MEI 1926.

Foto C. Steenbergh.

BIJ DE REIGERKOLONIE ACHTER RUSTENHOVEN AAN DEN VOLGERWEG
IN DE BEEMSTER.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

BIJ DE REIGERKOLONIE ACHTER RUSTENHOVEN AAN DEN VOLGERWEG IN DE BEEMSTER (ILLUSTR.)	BLZ. 253
DE VINGER VAN HET NOODLOT, DOOR HEADON HILL (22)	BLZ. 254
DE NIEUWE TOREN TE KAMPEN (GEÏLL.), DOOR A. J. REIJERS	BLZ. 256—257
DE LUTHERSCHE KERK TE ROTTERDAM (GEÏLL.), DOOR Dr. E. WIERSUM	BLZ. 258
BOKSBAARD (GEÏLLUSTREËRD), DOOR V.	BLZ. 258—259
VAN SPINRAG TOT ZIJDE (GEÏLL.), DOOR AFER	BLZ. 258—259
SCHOORL, HET VRIENDELIJKE DUINDORP, VOOR 50 JAREN, DOOR U. G. DORHOUT	BLZ. 259
DOOR HAGANUS	BLZ. 260—263
KONINGEN IN BALLINGSCHAP, DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (18)	BLZ. 263
ZONNETINTELING (ILLUSTR.)	BLZ. 264

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE VINGER VAN HET NOODLOT

door

HEADON HILL.

22)

DE dame, die vergift in zijn drinken had gedaan, zoodat zijn maag uitgepompt moest worden, stond volle dertig seconden doodstil en liep toen met uitgestoken handen op hem toe. Een opgewekt gesprek volgde, waarvan de luisteraar niets kon verstaan — en de twee menschen wandelden samen weg in de richting van het station, blijkbaar in zeer vriendschappelijke verhouding.

„Wel, wel!” mompelde de inspecteur. „Vogels uit hetzelfde nest kunnen blijkbaar hun geschillen, hoe ernstig ook, gemakkelijk bijleggen. Maar ik wil wedden, dat vriend Simon zijn bekoorlijke zuster stevig zal laten betalen. Nu naar een misdadig op een hooger plan!”

Wagge begaf zich naar een postkantoor waar hij een paar telegrammen verzond met betaald antwoord, en begon toen verscheiden lange-afstandsgesprekken per telefoon. Toen hij hiermee gereed was, was de namiddag reeds bijna verstreken, en hij voelde een stevigen honger, dien hij stilde met brood en kaas in de dorpskerk. Toen wandelde hij langs veldwegen naar Colnbrook Towers.

Terwijl hij de olmen passeerde op wandel naar het buitenverblijf van den diplomaat, passeerde hem een auto, die ook naar het huis ging, en stopte. Mr. Colne's vriendelijke stem riep den voetganger aan. „Ben jij het, Wagge?”

„Ik hoop de Towers vóór u te bereiken, mijnheer, maar ik heb een heel drukken dag gehad”, antwoordde de inspecteur eerbiedig.

„Klim op den wagen naast den chauffeur. Het zal je een halve mijl loopen besparen”, zei de groote man goedig.

Bij het huis gekomen, ging Mr. Colne hem dadelijk voor naar zijn studeerkamer. Hij trok zijn pels en zijn handschoenen uit, maar scheen het koud te hebben, want hij ging naar het vuur, bukte zich en warmde zijn handen.

„En wat beteekent dat nu?” zei hij overeind komend en den detective aanzien. „Ik ontving je bericht in Downing

Street en haastte mij onmiddellijk hierheen. Heb je den brief gevonden, dien Sir Dudley zijn neef heeft geschreven?”

„Niet het origineel, mijnheer”, antwoordde Wagge. „Zoo, als ik u al zei, was dat van den beginne af een hopelooze taak. Maar ik heb den man gevonden, die er een afschrift van heeft gemaakt, dat hij zal laten zien, en intusschen heeft hij mij den inhoud verteld”.

„En die is?” vroeg de Minister snel.

„Sir Dudley heeft een afspraak gemaakt met Mr. George om hem op den 7den Juni, nu twee jaar geleden, te Beechwood te ontmoeten, terwijl het lokaas was, dat Dudley het geld zou geven voor het bewerken van een goudmijn, die George had ontdekt bij Lone Wolf City in Montana”.

Mr. Colne keek den inspecteur verrukt door het nieuws, als door na te denken en was niet zoo verrukt door het nieuws, als door zijn vroegere opgewondenheid verwacht kon worden.

„Is dat echt, Wagge?” zei hij even later. „Heb je niet zelf den brief moeten schrijven om je te redden?”

„Mijnheer!” antwoordde de Inspecteur van Scotland Yard en er lag een wereld van deugdzaam verwijt in dat eene woord.

„Dan zie ik niet in waarom je mij zoo haastig van mijn werkzaamheden uit Londen moest wegroepen”, zei Mr. Colne uit de hoogte. „Waarom arresteer je je man niet? De zaak is in orde en ik ben wel geneigd de scherpzinnigheid te roemen, waarmee je ze tot een goed einde hebt gebracht”.

Wagge sloeg zijn oogen neer bij het verwijt en hief ze weer op bij het zure compliment.

„Het heeft mij u gestoord te hebben, mijnheer, maar volgens den Hoofdcommissaris is de zaak nog niet rijp voor een arrestatie”, antwoordde hij zoetsappig. „Ik heb vanmiddag een onderhoud met de Yard gehad en met Sir Donald. Het is een kwestie van den datum — den 7den Juni, twee jaar geleden. Wij zullen moeten bewijzen, dat Sir Dudley dien dag in de Grange was en dus in een positie om zijn neef te dooden als deze zich heeft gehouden aan de afspraak, in den brief voorgesteld. Wij dachten dat u als buurman en vriend van de familie Glenister misschien in staat zou zijn ons te helpen — indien u het week-end, waarin die datum viel, op de Towers was. Het was Sir Donald, die op dat idee kwam”.

Zijn Excellentie Stephen Colne was nu zeer boos. Eenige oogenblikken scheen hij in de war en niet zeker van zichzelf.

„Sir Donald is een idioot”, stootte hij op. „En jij ook, dat je je door zoo 'n dwaasheid laat leiden. Hoe kan ik mij herinneren waar ik was op een zekeren dag meer dan twee jaar geleden?”

„Natuurlijk zou u dat niet kunnen, mijnheer”, antwoordde Wagge nederig. „Maar uw secretaris of iemand anders zou een aanteekening daaromtrent gemaakt kunnen hebben”.

Mr. Colne's woede steeg ten top en bijna een minuut lang bleef hij sprakeloos. Hij keek den politie-man minust aan.

„Wat zou dat helpen?” siste hij. „Het is Sir Dudley Glenister, dien jelui moet pakken voor dien datum — niet mij. Stel dat ik den 7den Juni van dat jaar op de Towers was, dan zou dat niets tegen hem getuigen tenzij ik hem had gezien en dat kan ik mij niet herinneren. Als ik dat kon, zou ik onmiddellijk de inlichting geven — daar kan je zeker van zijn. Het is best mogelijk dat ik dit week-end daar niet was”.

„Zeker, zeker, mijnheer”, zei Wagge kalmeerend. „Ik vermoed, dat de Hoofdcommissaris alleen voorstelde het u te vragen als laatst redmiddel”.

Mr. Colne sputterde en mompelde, maar hij scheen ietwat tevreden gesteld door het antwoord en door de manier, waarop het gegeven werd.

„Ik zie dat ik je je werk zal moeten leeren”, zei hij half lachend. „Waarom vraag je het Miss Kathleen Glenister niet? Zij woonde toen op de Grange en zou je misschien de gevraagde inlichtingen kunnen geven. Zij is niet eerder dan een jaar later heengegaan, toen de tegenwoordige parvenu bezit van het huis nam. Zij haat hem uit den grond van haar hart en zal niets verzwijgen, dat te zijnen nadeele kan strekken”.

„Ik heb getracht de inlichting van Miss Glenister te krijgen, mijnheer”, antwoordde Wagge bitter. „maar het ongeluk heeft mij ook hier weer vervolgd. De jonge dame is verflakkig erop schijnen te wijzen, dat zij is weggelopen met Kapitein Slater. Lady Marrables, bij wie zij heeft gewoond, gelooft dit niet. Ik ook niet. Maar het feit bestaat dat dingen het oogenblik niet te vinden is en mij dus de inlichting onthullingen van den inspecteur hadden en buiten-

gewone uitwerking op Mr. Colne — veel meer dan het mislukken van deze bron van informatie wettigde. De gelaatsuitdrukking van den man veranderde plotseling van twijfel en zorg in kwaadaardig begripen.

„Miss Kathleen wordt dus vermist?” sprak hij zacht. „Als ik je kon zeggen waar je haar kunt vinden, Wagge, en je bewijzen dat zij uit den weg geruimd is door Sir Dudley Glenister, ten einde het bewijs te verdonkeremen dat je van haar verlangt, dan zou je toch zeker geen gewetensbezwaar hebben om hem te arresteren, hè?”

„Het zou de zaken zeer zeker vereenvoudigen”, gaf Wagge ernstig toe.

„Ga dan mee”, zei Mr. Colne, „en ik zal het laatste spoor van twijfel aangaande de schuld van den schurk doen verdwijnen. Wat je mij omtrent Miss Glenister hebt verteld, verklaart iets dat mijn nieuwsgierigheid heeft opgewekt. Zou je twee mijlen kunnen loopen?”

„Probeer u het maar”, antwoordde Wagge. „Maar vergeef mij dat ik u iets doe opmerken. Als ik het wel heb, geloof u, dat Miss Glenister tegen haar wil wordt vastgehouden. Zouden wij in dat geval geen assistentie moeten meenemen? Met alle respect gesproken, zouden u en ik niet veel kunnen uitrichten als de jonge dame flink wordt bewaakt. Zou ik niet liever de plaatselijke politie opschellen en om een paar agenten vragen?”

„Volstrekt niet”, was het antwoord, „ik zou een bespottelijk figuur maken als ik mij toevallig had vergist. Onze tegenwoordige tocht is niet meer dan een verkenning. Wanneer de zaken gaan, zooals ik verwacht, kunnen wij hulp krijgen en met z'n allen ter bevrijding terugkeeren”.

„En tevens den moordenaar van Mr. George Glenister den strop om den hals doen”, merkte Wagge krachtig op.

„Dat spreekt vanzelf”, zei Mr. Colne. Hij schelde en verzocht den butler hem bij zijn zuster te excuseeren, daar hij niet thuis kon dineeren. Hij werd voor een uur of twee voor dringende zaken weggeroepen.

„En breng sandwiches en sherry hier”, voegde hij erbij. „Het is over zevenen. Ik zal mijn diner misloopen en deze heer zal ook honger hebben voor wij met ons werk klaar zijn”.

Even later verlieten Zijn Excellentie Stephen Colne en Inspecteur Wagge Colnbrook Towers en liepen naast elkaar in de kille herfstlucht.

„Ik heb een elektrische lantaarn in mijn zak”, zei Mr. Colne. „Die zal ons aanstonds te pas kunnen komen”.

„En ik een revolver in den mijnen”, sprak Wagge vermoeid. Hij had een heel drukken dag achter den rug en die was nog niet afgeloopen.

TWEEENDERTIGSTE HOOFDSTUK.

STROO EN PETROLEUM.

Na zijn opwindend onderhoud met Mrs. Coningsby — dat door Wagge op de fluister-galerij was beluisterd — vond Sir Dudley dat de tijd heel langzaam voortging. Er was weliswaar eenige afleiding gekomen toen Mr. Wommersley hem uit Londen opschelde en verlof vroeg den ouden molen te mogen filmen. De brutaliteit van dit verzoek was zoo groot, dat de kwade bui van den baronet verdween door het grappige van de zaak. Maar zoodra hij de beteekenis van dit verzoek nader beschouwde, zag hij in welk voordeel hij daarvan kon trekken. Het verschijnen van het Amphibian Film Syndicate in het Beechwood-bosch zou hem dien avond best gelegen komen. Hij had toch het plan die ruïne in brand te steken en het zou heel wat lastige verklaringen besparen, wanneer hij kon aantonen dat de brand slechts een noodlottig toeval in de groote filmindustrie was geweest.

Toch moesten er enkele voorzorgsmaatregelen worden genomen. John Grimes was de moeilijkheid. De houtvester wist dat er „gasten” in den molen waren. Hij was in staat geweest de gewetensbezwaren van den man te overwinnen door gebruik te maken van diens eerbied voor het prestige der Glenisters, maar John Grimes zou nooit lijdelijk aanzien dat de dochter van zijn vroegeren meester in de vlammen den dood zou vinden. Sir Dudley hoopte dat het niet zoover zou komen, maar de brand zou in elk geval aangestoken moeten worden. Die andere bedreiging voor zijn welzijn, Norman Slater, moest vernietigd worden, of Kathleen al of niet haar veiligheid zocht in onderwerping.

Gedurende den namiddag liet Glenister Hinkley voortdurend nieuwe siphons en eens een nieuwe flesch whisky brengen.

Toen de schemering viel, ging Sir Dudley naar de hal,

opende de groene deur aan het einde ervan en bleef staan luisteren. Een verwijderd gebabbel vertelde hem, dat in de dienstbodenkamer thee werd gedronken. Zich stilletjes terugtrekkend, nam hij een pet van den standaard en ging heimelijk de voordeur uit. Om het huis heen sluipend, ging hij naar het erf waar de stallen en de garage waren. Nadat hij een bos stroo en een kan petroleum had genomen, liep hij in de schaduw der boomen langs het grasveld en verborg zijn last in een boschje bij den ingang van het voetpad dat naar het bosch leidde.

Nadat hij naar de bibliotheek was teruggekeerd, schelde hij. Hij moest allen schijn van geheimzinnigheid vermijden bij de voorbereidselen van gebeurtenissen, die binnen enkele uren door den heelen omtrek besproken zouden worden. Hij voelde dat hij vertrouwen kon op de stilzwijgendheid van Grimes en zijn vrouw, die beiden medeplichtig waren door het gevangen houden der beide menschen in den molen en die niets zouden durven verklappen na den brand; onverschillig wat de boschwachter mocht doen zoolang hij de dingen nog kon voorkomen. Van Judith Grimes was hij absoluut zeker. Die slechte vrouw had de post van cipier aanvaard met een ijver, die beloofde haar lippen te verzegelen wat er ook met haar gevangenen in den molen gebeurde.

„O, Hinkley”, zei hij met een heeschen lach, toen de oude bediende binnenkwam. „Ik zal vanavond geen diner gebruiken. Ik zal wat koud vleesch of zooiets nemen, dat dadelijk voorgediend kan worden. Ik treed op in een nieuwe rol als beschermer van bioscooptheaters. Een troep film-artisten komt uit de stad om zijn kunsten uit te halen bij den ouden molen in het bosch en ik moet erbij zijn om te zorgen dat zij de grenzen niet te buiten gaan. Ik heb ze verlof gegeven een hoop dolle streken uit te halen, maar men kan nooit weten wat zij doen als zij zonder toezicht zijn”.

„Best, Sir Dudley”, was het antwoord. „Ik zal voor u dekken in de eetzaal en zal zorgen, dat er iets gereed is, zoodra u het verlangt”.

Maar het gezicht van den ouden man was bezorgd toen hij zich omkeerde en hij bleef bij de deur staan, terwijl de uitdrukking van bezorgdheid veranderde in een onnoozelen glimlach.

„Als ik zoo vrij mag zijn, mijnheer”, sprak hij, „ou ik u willen verzoeken te mogen meegaan om te kijken naar de pret. Ik ga altijd naar de bioscoop als ik er gelegenheid voor heb. Ik begrijp niet hoe ze die dingen maken”.

Het verzoek bracht een norschen trek op het gezicht van den baronet.

„Ik betaal je om mij te bedienen — niet om te zorgen dat je je amuseert”, donderde hij. „Maak dat je wekomt en zorg voor je werk. Ik heb nog nooit zoo'n onbeschaamdheid gehoord”.

Een verontschuldiging mompelend, boog Hinkley nederig het hoofd en ging heen. Maar toen Sir Dudley eenige minuten later zijn *impromptu* maaltijd kwam gebruiken, was de butler niet op zijn gewone plaats. Een lakei stond achter zijn stoel, terwijl een kamermeisje bij het buffet hielp.

„Waar is Hinkley?” vroeg de meester.

„Hij verzocht mij u te zeggen, dat hij zich niet goed voelt, mijnheer, en dat hij naar bed is gegaan”, was het antwoord. „Hij hoopte dat u hem zou excuseeren”.

„Ik zal hem excuseeren als ik zijn ouwen schaapskop nooit weerzie. Hij pruilt omdat hij zijn zin bij mij niet kon doorzetten”.

De twee jonge menschen keken elkaar verschrikt aan, niet wetend dat de toorn van hun meester een geheime voldoening verborg. Het bed was dien avond de beste plaats voor den ouden sufferd. Sir Dudley wilde geen spiedende oogen bij zijn doen en laten; geen accurate tijdsbepaling van zijn bewegingen door een betrouwbaren getuige, wien — indien er iets mislukte in dit afschuwelijke programma — den volgenden morgen vragen gesteld konden worden.

Toen hij de eetzaal verliet, keerde hij naar de bibliotheek terug, vulde een flacon met whisky uit de flesch, die in den middag dienst had gedaan; stak een hand vol sigaren in zijn zak; haalde zijn rijzweep uit den hoek en verliet het huis door een van de openslaande ramen zonder de hal te zijn door gegaan. Hij had eerst het plan gehad het doel van zijn tocht te vertellen aan den lakei, die hem had bediend, maar hij was tot het besluit gekomen dat hij voor eventueele ondervragingen voldoende was gedekt door datgene, wat hij Hinkley omtrent de film-acteurs had gezegd. (Wordt vervolgd).

Foto C. Steenberghe.

DE POORT VAN DEN NIEUWEN TOREN TE KAMPEN.

DE NIEUWE TOREN TE KAMPEN.

PHILIP VINGBOONS' GROOTSTE BOUWWERK.

HET was in het jaar 1646, dat een gedeelte van de Kamper Heilige Geestkapel ¹⁾ met bijbehorenden klokkentoren afbrandde en dat als gevolg van die ramp de stedelijke regeering spoedig daarna besloot, daar ter plaatse een nieuwen toren te doen bouwen. Men nam de zaak met ernst ter hand. Op de Oudestraat, de hoofdstraat der stad, bij het fraaie Raadhuis en op een plek, welke van de IJsselbrug af reeds sprak tot dengene, die zijn schreden stadwaarts wendde, moest een representatief monument verrijzen, het voorname en historisch vermaarde Kampen waardig. Men wenschte het ontwerpen en uitvoeren van dit gebouw aan een kundig en artistiek bouwmeester op te dragen en liet diensentevolge eenige architecten ontwerpen inzenden. ☞ Zoo vindt men in archiefbronnen vermeld, dat reeds in 1647, dus in het jaar na den brand, de beroemde Jan Adriaansz Leeghwater een project voor een nieuw te bouwen toren indiende, welk project door den Raad niet werd goedgekeurd; dat in 1648 Dirk Jan, meester molenmaker te Edam, en het Kamper Raadslid Evert Rijnvisch ontwerpen inzonden, welke ook niet de goedkeuring der stedelijke magistratuur mochten verwerven, maar het ontwerp, door den vermaarden Amsterdamschen architect Philip Vingboons ingediend, werd door de „Heeren” goedgekeurd en aanvaard. ☞ Wij schrijven 17 Maart van het jaar 1649 en eenige kameraars der stad Kampen waren ingevolge Raadsbesluit in Holland om voor den nieuw te bouwen toren materialen te koopen. Te Hoorn en Medemblik kocht men balken en palen, te Amsterdam „sparren en delen” (planken). En toen de Kamper kameraars toch te Amsterdam waren, lieten zij zich tevens inlichten omtrent de fundeering van den toren der Nieuwe kerk aldaar, waarbij zeer zeker Ph. Vingboons den

¹⁾ Ten onrechte wordt wel eens, ook door Kampen's archivarisse, beweerd dat deze kapel een kerk zou zijn geweest. ☞ In Lindeborn's *Historia Episcopatus Daventriensis* en in Muller's *Kerkelijke indeeling, omstreeks 1550, van het bisdom Utrecht*, wordt nadrukkelijk gesproken van H. G. Kapel! Men noemde reeds in vroegere eeuwen dit gebouw wel eens verkeerdelijk kerk.

Kampenaren wel van dienst zal zijn geweest. ☞ Den heeren werd medegedeeld, dat het fundament van genoemden Amsterdamschen toren gemetseld was van klinkers (een zeer harde baksteensoort) en nadat de Kamper magistraat dit was gerapporteerd, besloot dit college den 20 Maart 1649, dat het fundament voor den Kamper toren ook zou worden gemetseld van klinkers en steenkalk, vijf voet hoog van het heiwerk af en dat het alzoo verder zou worden opgemetseld tot terreinhoogte. ☞ Men begint den fundeeringssput te graven en komt daarmede gereed 24 April 1649, waarna „Mr. Hendrick Gijsbert onse principael timmerman van dit werk”, een aanvang maakt met de houten fundeering. Hij is met het inheien der palen bezig van 5 Mei tot 15 Juni daaraanvolgende, waarbij helaas een man door het heiblok wordt gedood. Men werkte verder en het gebouw verrees allengs boven den grond. Wij vinden nu in de stads-rekeningen genoteerd groote hoeveelheden klinkers en „harde moppen” (eveneens harde metselsteenen), schelpkalk en steenkalk (komende uit de buurt van Luik). Van Herman Jacobsz Kettien te Hasselt (Overijssel) kocht men groote hoeveelheden „blokken Bentheimer steen”. Den 26 Juni 1649 kon door den oudsten zoon van burgemeester Brouwerius de „eerste” steen gelegd worden, waarbij de vier meester-metselaars: Mr. Jan Berents, Mr. Melchior Metraet, Mr. Leenart Nickel en Mr. Joest Dirckss, een gift van 8 rijksdaalders mochten ontvangen. Evenwel, bij een plechtigheid als deze mochten de gezellen niet vergeten worden; die werden derhalve getracemetselaars stond als opzichter Jurrien Peters, terwijl als chef-steenhouwer Jan Boer, van Zwolle, genoemd wordt. Men had voor ieder onderdeel zijn leiders en voormannen, wat wel een goeden indruk geeft van de organisatie, welke voor dit werk was vastgesteld. ☞ Vlijtig ging men verder aan het bouwen, en het blijkt uit de mildheid waarmede de eerste steenlegging werd gevierd, dat men vol goeden moed was. Maar toch . . . men was ook voorzichtig en over-

haastte zich niet. Want toen de architect en de meester-metselaars het gewenscht oordeelden, dat het versche metselwerk, opgetrokken tot ongeveer een derde der ontworpen hoogte, eerst moest „beklinken” vóór dat verder kon worden gebouwd, besloot Kampen's magistraat den 21en Februari 1651, „dat de nye tooren voor dit jaer sal rusten sonder dat daer aen gearbeidet wordt, ten eynde dezelve besterven moege”. Na ruim een jaar van rust begint men (22 Mei 1652) weer te metselen en dezelfde werklieden ontmoeten wij ook nu weer. Echter zien wij nu ook een Meester Anthonis als steenhouwer werkzaam, die de traceeringen der vensters en de hoekblokken maakt. Dan volgt een voor Kampen rampspoedige tijd. Het jaar 1655 brengt misgewas, dijkbreuken en groote schade aan de IJselbrug, waardoor niet meer met den vereischten spoed aan den toren kon worden doorgewerkt, zoodat men dus ook niet eerder dan in 1661 met de balustrade om den omloop gereed komt. De steenhouwer hiervan, die, als uit zijn, hierna te noemen gehouwen familiewapens blijkt, ook goed beeldhouwer was, was Mr. Elias de Muller. De teekeningen voor die wapens werden vervaardigd door Jan de Graaf²⁾. ¶ Hebben wij tot heden gildemeesters en handwerklieden ontmoet, waarvan wij meerendeels de plaats van herkomst niet weten, nu ontmoeten wij Amsterdammers, die wellicht door relaties met architect Vingboons, te Kampen aan den Nieuwen toren werkzaam zijn. Zoo vinden wij in archiefstukken vermeld, dat de kopersmid Willem Stamhorst, van Amsterdam, den koperen bal, de koperen luiken, lantaarns en ander koperwerk voor den toren levert. David Questiers, loodgieter van Amsterdam, levert in 1663 de respectabele hoeveelheid van 34413 ponden lood, waarmede de houten bovenbouw moet worden bekleed en wáaraan nog lood, van anderen gekocht, moet worden toegevoegd³⁾. ¶ De zware klokkenstoel met koepeldak, kroonlijst en peervormige bekroning werd van Twentsch eikenhout vervaardigd door drie gebroeders Wolters; n.l. Gerrit, Herman en Coert, die dit werk hadden aangenomen en het onder toezicht van de meesters Jan Matheu en Age Sybrands uitvoerden. Men bouwde allengs hooger, en na veel zorg en oponthoud, kon in 1664 het gesmeed ijzeren kruis, dat 900 ponden weegt, op den toren worden geplaatst.

¶ Het wel meest artistieke detail van dezen toren is de beeldhouwde poort, aan de Oudestraat. Dit sierlijk bouwdeel treft, nu het, tijdens de in 1924 uitgevoerde restauratie, van de verf is ontdaan, vooral van ter zijde gezien, door zijn gevoelig modellé en krachtige bewerking. De klok gehouwen leeuwen, schildhouders van het stadswapen, waarboven de Keizerskroon⁴⁾, bekronen het gebroken fronton, dragende op zandsteenmonolieten van groote afmetingen. Het geestig gehouwen Saterkopje,⁵ dat den sluitsteen in den halfcirkelvormigen boog versiert, herinnert aan die op Vlaamsche schilderijen uit het Renaissance-tijdperk. Het wil ons voorkomen, dat Vingboons dit beeldhouwwerk door een onder Vlaamschen invloed staanden Amsterdammer heeft laten vervaardigen. Want hoewel Kampen in de 17e eeuw kranige beeldhouwers binnen zijn muren had, komt toch na 1635 van die meesters daar ter plaatse geen beeldhouwwerk meer voor. ¶ Het fraaie carillon bevat o.m. negen en twintig klokken van den te Amsterdam destijds werkzaam zijnden François Hemony. Toen deze „klokheld”, als Vondel zou zeggen, 26 November 1657 te Kampen was om met den Magistraat deze aangelegenheid te bespreken, verzekerde hij met een zelfbewustheid

die den meester teekent, dat hij te Kampen de klokken zal leveren „op malcanderen accorderende en soo melodius van resonants, als in dese landen en elders sal connen gevonden worden. Ende voor die anderen geschreven oude clocken mede in sodanig accorderen dat alle onpartydige meesters en musicyns sich des verstaende, sullen moeten bekennen, dat sulcks niet beter en can gedaen worden geoordeelt”. Van den beroemden Kamper klokgieter Geert van Wou, waren ook klokken aanwezig; die werden dus door Hemony in het klokkenspel, door hem compleet op te leveren, opgenomen. ¶ Nog heden ten dage kan men het kunstwerk van Hemony hooren. En vooral op een mooie zomeravond, als des Vrijdags te prompt 6 uur, de eerste klokkenklanken vallen in de stilte van de oude stad, als dan die klokmuziek over den grootschen IJselstroom wegtrilt en blijop zingt, komen ons de grootmeesters der klokgieterskunst, van Wou en Hemony, voor den geest. Salomon Verbeek, klokkenist aan de Oude kerk te Amsterdam, had voor de stad Kampen Hemony's werk te beoordeelen. En dat Verbeek een meester in zijn vak was, daarvan getuigt Vondel, die van hem zingt:

Als Verbeek met voet en vingren
Klanken weet door een te slingren.
Hij verdooft met klokgeluit,
D'allereerste kerkkoraelen,
Speelt met klokken als cymbaelen,
's Hemels kooren kijken uit.

¶ Vingboons, die behalve den gevel van het Raadhuis te Deventer, geen ander werk voor een publiekrechtelijk lichaam heeft gemaakt dan Kampen's Nieuwetoren, heeft met dit, zijn grootste bouwwerk, ons een monument nagelaten, dat kunsthistorisch ongetwijfeld een belangrijke plaats inneemt. Want, torens van dezen omvang, uit het tijdperk der late Renaissance, toen de Barok al aanvoelbaar was, zijn er weinige. De Wijnhuistoren te Zutphen herinnert ons aan Kampen's Nieuwetoren, maar overigens komen monumenten van dien omvang en in dit karakter niet veel voor. En degene, die in het altijd nog fraaie silhouet van Kampen-

DE NIEUWE TOREN TE KAMPEN.
LINKS DE SCHEPENTOREN VAN HET STADHUIS.

2) De op deze balustrade voorkomende wapens van „Burgemeesteren” en Secretarissen, werden door mij tijdens de restauratie opgemen en in tekening gebracht. Het zijn de wapens van de volgende personen: Gerh. Blankevoort, Everwijn van Benthem, Hendrick Grachtsen Stuirman, Everhard Ram, Albatius Hoff, Daniël van Santen, Johan Sloet, Reinier Gansneb g.n.t. Tengnagel, Heyman Vriese, Henderick van Hooghstraeten, Rutger van Breda, Jan Roelofsen Eeckholt, Roelof van Langen, Louwe Jansen, Dirrick Hendriksen de Vriese, Johan Gansneb g.n.t. Tengnagel en Willem Jacobsen Worst.

3) Ph. Vingboons, wiens ouders van Mechelen kwamen, werd te Amsterdam in 1608 geboren, alwaar hij ± 1675 overleed. Hij huwde te Amsterdam, 21 April 1645, met Petronella Questiers, dochter van den, later zeer gefortuneerden, loodgieter Salomon Questiers. Wij zien dus dat Vingboons de belangen van zijn familie wist te behartigen.

4) Vroeger voerde Kampen de Keizerskroon in het stadswapen. Deze stad werd in 1495 door Keizer Maximiliaan tot Keizerlijke vrije rijksstad verheven. Maar dit was men zich klaarblijkelijk in 1815 niet meer voldoende bewust. Althans het tegenwoordige wapen werd door den Hoogen Raad van Adel 24 Nov. 1819 bevestigd, krachtens Kon. Besluit van 20 Febr. 1816, No. 69. Voor deze bevestiging had Kampen den 5 Febr. 1815 een tekening in kleuren overgelegd. Het was toen een tijd, dat de heraldiek deerlijk in verval was. Dit blijkt ook wel uit het in 1810 officieel vastgestelde, siecht geteekende wapen (met Koningskroon) hangende op Kampen's oud-archief. Kampen liet zich de Keizerskroon, waarop die stad recht had, ontnemen en kreeg de Koningskroon in het stadswapen. Amsterdam, dat zich altijd liet gelden, wanneer het noodig was, voert de Keizerskroon nog in zijn wapen.

aan-de-IJselkade, Vingboons' schepping aanschouwt, zal erkennen, dat genoemde bouwmeester met dezen toren een voor zijn tijd zeer kenmerkend en karakteristiek monument van schilderachtige werking heeft nagelaten.

A. J. REIJERS.

DE LUTHERSCHE KERK TE ROTTERDAM.

IN 1608 bouwden de Lutherschen te Rotterdam een bedehuis in het Kwakernaak tusschen Heerenstraat en Vest, dat echter, op last van hooger hand, weldra weder werd afgebroken. Nadat zij daarna in de Lombardstraat schijnen bijeengekomen te zijn ter uitoefening hunner godsdienstplichten, werd hun in 1651 vergund om op het Colchouseiland, ten Oosten der Heerenstraat, een predikplaats te stichten. Doch ook deze kerk werd spoedig bouwvallig en men moest naar een terrein voor een nieuwe kerk uitzien. ☞ In Februari 1732 kocht men voor 24 000 gulden het huis en de stalling van Joan de Mey, heer van IJsselmonde, op den Oosthoek van den Wolfshoek, en een daarachter gelegen pakhuis van Osy en Schraffweg. Nadat de opstal dezer panden verkocht was, nam men in het begin van 1733 Faber tot bouwmeester aan en werd den 5den October van dat jaar de eerste steen gelegd. Het opschrift van den ingemetselden stichtingssteen luidt: „Door Daniel de Jongh Junior en Maria Croll is de eerste steen gelegd voor deze kerk den V van Wijnmaant A°. 1733, voltooid 1736”. ☞ Reeds op 16 December van laatstgenoemd jaar kon het nieuwe gebouw in gebruik genomen worden. In 1747 werd op stadskosten in het torentje een slag-uurwerk geplaatst, vervaardigd door Ciprianus Crans Jansz. te Amsterdam. De zijingang in den Oostgevel wordt alleen bij plechtige gelegenheden gebruikt. ☞ Een uitvoerige beschrijving van het gebouw vindt men bij Van Reyn, *Geschiedkundige beschrijving der stad Rotterdam I*, bl. 344. Liever dan die beschrijving hier over te nemen, hooren wij, hoe een modern bouwmeester over deze kerk oordeelt. „De Luthersche kerk te Rotterdam”, zegt wijlen Jac. van Gils, „is een type van kerk, zooals er nog verscheidene hier in Holland uit de eerste helft der XVIIIde eeuw aanwezig zijn. Aan haar rood koperen daken, helgroen geworden, herkent men ze al spoedig. Een echt type van kerk, geschikt voor den Hervormden godsdienst, waar de preekstoel het midden vormt. Een kerk met kruisvleugels en koor, zooals bij de oude Roomsche kerken, is voor deze plaatsing ongeschikt. Ofschoon geene groote meesterstukken van bouwkunst, bezitten deze Luthersche kerken karakter en vooral de accentueerde ingangen zijn zeer goed opgelost en toonen ons, hoe voornaam en afwisselend de bouwkunstenaars in hunne vormen zich wisten uit te spreken”. ☞ Ook het interieur der kerk mag er zijn. Onder de fraaie kerkmeubelen vallen vooral de Lodewijk XV-preekstoel met snijwerk, het orgel, een klok en een fraaie koperen lezenaar in den vorm van een adelaar in het oog.

Dr. E. WIERSUM.

Boksbaard (*Tragopogon Pratensis*).

Bloem en vrucht dezer plant vallen op door de gelijkenis met de zoo algemeen bekende en overal voorkomende paardebloem. De gele bloemhoofdjes zijn wat bleeker van kleur, terwijl daarbij de donkerbruine helmknoppen der meeldraden heel aardig afsteken. Dan zijn de lange, spitse omwindselbladen der bloemhoofdjes kenmerkend. ☞ Toen de fotograaf de bloem wilde fotografeeren, raakte hij op een minder aangename wijze bekend met een eigenschap, die hij niet kende. Terwijl hij bezig was in te stellen en hij daarmede wat treuzelde, viel het hem op, dat de bloem kleiner werd op het matglas, als het ware inkromp. Naar de bloem zelve ziende, bleek hem, dat dit werkelijk zoo was. 't Leek wel vreemd, een bloem, die zich om elf uur in den morgen sluit, als verlichting en verwarming nog toenemen, doch 't moest als feit aanvaard worden. Wachten tot den volgenden morgen was 't eenige, wat er opzat. ☞ In verband met dit vroege sluiten, zal de bloem ook den naam van morgenster dragen. De vruchten met het vruchtbluis lijken heel veel op de lampjes van de paardebloem, doch zijn grooter en ijler, zoodat men er meer doorheen kan zien. ☞ Veel minder algemeen dan de gewone gele boksbaard is de violette, die ook wel blauwe morgenster heet. V.

Foto C. Steenbergh.

DE LUTHERSCHE KERK TE ROTTERDAM.

VAN SPINRAG TOT ZIJDE.

WANNEER in den herfst de eerste koude dagen komen, treft den spinnen het lot van zooveel insecten, wier lichamen de noodige warmte missen om de doodende werking van de lage temperatuur te kunnen weerstaan. En zoo wordt reeds in den nazomer zorg gedragen voor het instandhouden van de soort en deponeren het vruchtbaar spinnenvolk in hoeken en gaten, onder losgeraakte boomschors, overal, waar weer en wind geen toegang hebben, zijn eieren in geelwitte hoopjes, omgeven door een ragfijn spinsel. De afbeelding op bladz. 259 laat ons een aantal van die eierkluitjes zien aan de binnenzijde van den bast van een doode iep. ☞ Zoodra de warmte van de voorjaarszon in die donkere schuilhoekjes doordringt, komt er leven in de schijnbaar doode plukjes spinsel, en het is een opmerkelijk verschijnsel, dat de miniatuurspinnetjes, die uit één zoo'n eierkluitje te voorschijn zijn gekomen, nog verscheidene dagen gezellig bij elkaar blijven. Worden ze uiteengejaagd, dan duurt het toch niet lang meer, of ze hebben elkaar weer gevonden. Als ze wat ouder zijn, worden ze onafhankelijker en kunnen in korten tijd al de leden van zulk een familie de belangstelling in elkaar verloren hebben. ☞ Het zal menigeen wel eens verwonderd hebben, dat een spindraad zoo buitengewoon sterk is. Ze draagt, hoe ragfijn ook, met gemak het plumpe lichaam van het spinnenwifje en als de najaarswind door de webben blaast, blijken de dunne draadjes een merkwaardige veerkracht te bezitten. Het is dan ook geen wonder, dat ondernemende menschen op de gedachte zijn gekomen, het glanzende spinsel als grondstof van de 18de eeuw, dat een zekere Bon er in slaagde, van spinrag een soort zijde te fabriceren. De Franschman Lemery deelde in 1740 eenige bijzonderheden over de proeven

Foto J. Vijverberg.

BOKSBAARD.

men ze droogen en maakte ze tusschen de vingers een weinige zacht, om ze gemakkelijker te doen kaarden door de gewoone zydekaarders, uitgezondert dat men tot deze Spinnepkopzyde veel fyner maakte: door dit middel had men een zeyde van eene zeer byzondere graeuwe kleur'. Men kan ze gemakkelijk spinnen, en de draed, die 'er van komt, is fyner en sterker dan die van de gemeene zyde'. De „Spinnepkop-tonnetjes” waarvan hier sprake is, zijn niets anders dan de eierkluitjes van onze afbeelding. Bon begreep natuurlijk heel goed dat de voorraad „tonnetjes” van de vrij levende spinnen lang niet voldoende zou zijn om verwerking in het groot loonend te maken en daarom raadde hij aan de „spinnepkoppen met korte pooten” — dat zijn dus de wijfjes — in peperhuisjes te kweeken, net als de zijderupsen. De loop der gebeurtenissen beantwoordde echter niet aan zijn optimisme: de „spinnepkopzijde” bleek geen ernstig concurrent. Dat dit niet het gevolg was van minder goede eigenschappen, maar van de schaarsheid der grondstof, blijkt wel uit hetgeen Putten en de Witt er over meedeelen: „De zyde kousen en handschoenen, waarvan gesproken is en die wy te Parys in de Koninglyke Akademie der Wetenschappen gezien, bevoelt en onderzocht hebben, weinig tijds nadat ze door last van den Heer Bon te Montpellier geweven waren, zijn sterk en zoo volmaakt geweest als die men van gemeene zyde zonde van een aengename graeuwe kleur' komende zeer naerby 't muisvael”. In onzen tijd, twee eeuwen na de proeven van Bon, nu de kunstzijde met cellulose als grondstof zich een plaats heeft veroverd naast de echte zijde, hebben de „spinnepkop-tonnetjes” alle oeconomische beteekenis verloren en denkt niemand meer aan den band die bestaan heeft tusschen stoffig spinrag en sterke, glanzende weefsels. AFER.

Schoorl, het vriendelijke Duindorp, voor 50 jaren.

WEL héél oud moet de duinstreek zijn: ook bij Schoorl, het vriendelijke duinoord, waar de Westfriesche en Kennemerstammen zijn vermengd. En gaarne vertel ik U iets van dit idyllische plaatsje, vóór 50 jaren, waarvan men zelfs wil beweren, dat er eenmaal Passiespelen werden opgevoerd. Een stuk land aldaar draagt nog den naam „Passiekroft”. Mijn doel is U iets naders mede te deelen van de zeden en gewoonten der bewoners nu een halve eeuw geleden. Wanneer Pinksteren in 't land was, gingen de kinderen „Pinksterzingen”. Van den schoolmeester kochten ze voor een cent een zoogenaamd „heilijge”. 't was een zeer eenvoudige gekleurde prent, waarop de een of andere Bijbelsche voorstelling of ook wel een

krijgskundig tafereel of militaire beroemdheden, was afgebeeld. Deze prent werd met touwtjes en spelden voor op de borst bevestigd en zoo trokken de kinderen zingende langs de huizen:

„Pinksterbloem is opgestaan,

Je mag wel weer naar bed toe gaan.

O lot, o lot, de deur op slot.

O sier, o sier, wat mooie pinksterblom staat hier!”

De zingende „Pinksterblomkinderen” ontvingen dan een cent of de een of andere versnapering tot belooning. Het voorjaar was ook meestal de tijd der huwelijken: vooral de *schoone Meimaand* was hiervoor uitverkoren. Regel was, dat het huwelijk *de gesloten wettelijke verbintenissen op het gemeentehuis, in de kerk werd ingezegend*. Uit de kerk gekomen, ging het jonge paar met de familie huiswaarts. Bij de „poort” (het hekje van 't huis) stonden vier personen gereed, die aan de hoeken een helder wit laken gespannen hielden. Hieronder nam het jonge paar plaats en trok men huiswaarts, waar de bruiloft begon. Dit laken was het teken van „reinheid” — zeker ook van „bescherming”, de vier lakendragers vormden feitelijk beschermende engelen. Des zomers kwam de kermis, met zeer eigenaardige gebruiken. 's Maandagsmorgens trokken de mannen van de buurtschap er op uit om elkaar plezierige kermis te wenschen. Het dorp was namelijk verdeeld in bepaalde groepen, wijken of buurtschappen. De kermiswensch ging natuurlijk met „een borrel” gepaard. Wie een kermiswensch ontving, ging na de tractatie met hem mee naar een volgenden buurtbewoner, zoodat er groepen van tien tot twaalf luidruchtige kermiswenschers ontstonden. Reeds in de morgenuren klonk in de bekende dorpskerk „de Ooievaar” de veel (viool), welke de jonge kermispaartjes ten dans noodde. Dan ging men „den roemer halen”. Het paartje, dat namelijk op kermismorgen „het eerste deuntje” haalde (de eerste dans volbracht) werd een roemer drank geoffreerd. 's Middags begon het kermisvermaak voor de ouderen, dat meest bestond in het bezoeken van de kegelbaan. Gewoonlijk werd er op de kermissen braaf gedronken en bleven vechtpartijtjes, waarbij de liefde op een Schoorlsche schoone den ondergrond vormde, niet uit. Vrij talrijk waren toen dan ook in het dorp de gelegenheden, waar men drank of bier verkocht. Niet alleen echter met kermis: ook tusschentijds waren er meermalen dorpsfeesten, wanneer de een of andere drankverkooper, die er een vrij groot huis met schuur of dorschvloer op nahield, van den burgemeester verlof kreeg om een zoogenaamd „spinning” te houden. Hierbij werd wederom „de man met de veël” gehoord om de jongelui een dansje te kunnen aanbieden, terwijl 's middags voor de ouderen het feest begon, hetwelk meestal bestond in „haan den kop afmaaien”, een zeer ruw volksgebruik. In een tweeoorige mand, in welks bodem een groot gat was, werd een levende haan gestopt met den kop door het gat. Nu werd de mand met een touw tusschen twee palen opgehangen en begon het „feest”. Een man werd geblinddoekt op eenigen afstand gezet, kreeg een groot slagmes in de hand — en moest nu trachten het arme dier den kop af te maaien. Slaagde men er tenslotte in het dier

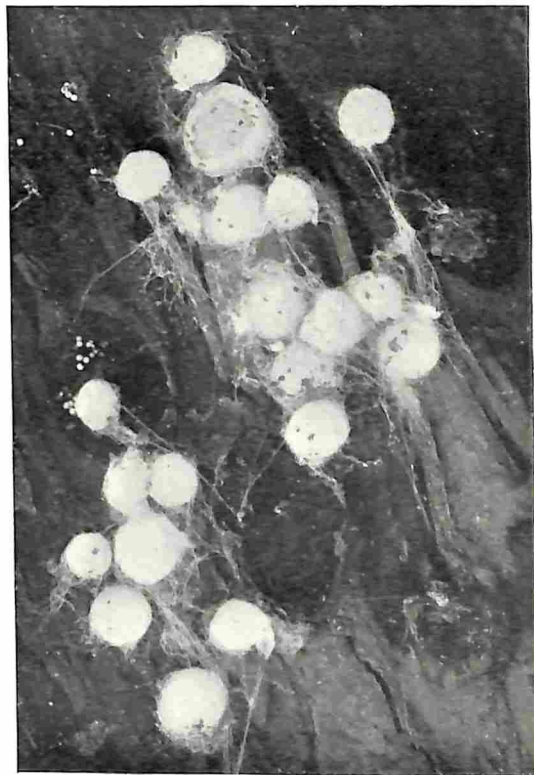

Foto Afer.

VAN SPINRAG TOT ZIJDE
SPINNENEIEREN AAN DE BINNEN-
ZIJDE VAN BOOMSCHORS.

uit zijn marteling door den dood te verlossen, dan werd de winnaar tot koning uitgeroepen. Reeds talrijke jaren behoort dit wreede vermaak gelukkig tot het verleden. Zoo naderden langzaam de herfst- en wintermaanden met de bekende „smakavonden”. Deze smakavonden werden georganiseerd door de zoogenaamde „koekventers”, die tegen Sinterklaastijd langs de huizen bolle koek, pepermoppen en „allerhand” verkochten. In de ruime woning van zoo'n venter verzamelde zich dan op smakavond eerst „het opgeschoten goed”. Men moest een cent offeren en naar gelang van de deelnemers werd er dan om 30 of 40 centen koek of moppen „gesmakt” (gedobbeld). Tegen een uur of negen, half tien kwamen de vrijers en de meiskes. Dan was de inzet een dubbeltje en werd „gesmakt” om een daalder of twee gulden koek, die dan veelal den volgenden dag bij de minnaars werd thuis bezorgd. Als tenslotte de dobbelaars huiswaarts togen, bleven meestal een paar smakkers met hun vrijsters achter en werd er chocola gedronken. Met Sinterklaas hielden de dorpsbakkers hun „smakavonden”. Tot eindelijk het oude jaar afscheid ging nemen. Dan was het „schietsavond”. Uit verschillende deelen van Noord-Holland waren dien dag nog de jagers opgekomen, om voor 't laatst van 't jaar in de duinen hun geluk te beproeven, want Oudejaarsavond werd de jacht gesloten. Des avonds kwamen ze bijeen in „de Ooivvaar” en werd er onderling gefeest en . . . niet weinig gedronken. Enkele opjagers (drijvers) moesten zich potstierlijk aankleeden, hadden den hoogen hoed op, waarin van binnen een bel rinkelde en „speelden voor mal” . . . Niet zoodra sloeg echter het middernachtelijk uur, of het oude jaar werd uitgeschoten onder helsch lawaai, tot eindelijk de „schietsing” afgelopen was en de jagersgezellen huiswaarts togen. Ook de verpachting van duinen en wegen waren gewichtige dingen in het Schoorlsche dorpsleven uit vroegere tijd. De duinen werden verpacht bij gedeelten, zoogenaamde „parken”, ongeveer een paar honderd treden lang. Iedere pachter van een „park” kreeg een groote koek mee naar huis. Het grasgewas van de wegen werd eveneens door de gemeente verhuurd. Voor ieder der beide Schoorlsche buurtschappen waren door het gemeentebestuur „buurtmeesters” aangesteld: meestal personen, welke nog al beschikten over een groote woningruimte. Van de opbrengst van de wegenverpachting verstrekte het gemeentebestuur bier, dat bij de buurtmeesters werd opgeslagen. En nu mochten de bewoners der buurtschap komen bierdrinken. Voor de oude dorpsbewoners, niet meer in staat het „bierfeest” mee te maken, werd in een potje de drank naar huis meegegeven. Zoo leefden de eenvoudige duinbewoners hun geïsoleerd dorpsleven, slechts afgewisseld door eenige eenvoudige dorpsfeesten. Communicatiemiddelen bestonden er bijna niet. Alleen van het nabijgelegen Schoorldam kon men met de ijzeren schuit of het zoogenaamde „gondeltje”

eenmaal per dag naar Alkmaar varen. Niet te verwonderen, dat de meeste bewoners hun geheele leven aan den duinrand leefden temidden van de dichte bosschen en de fantastische blinkende zandhoogten. En het bevreemdt dan ook geenszins, hoe daar in die geheimzinnige, rustieke omgeving onder de eenvoudige bevolking het bijgeloof welig tierde. Meermalen had men ze gezien in stikdonkere avonden bij het „Achterpadje” of het „Donkere wegje” de groote witte katten, die over het duinpad liepen, terwijl de roode appels er achteraan rolden. En talrijk waren de geheimzinnige plaatsen in duin en bosch, welke door „kollen” onveilig waren. Verschillende personen, welke ziek waren, werden „bekold” verklaard: stonden onder invloed van een „kol”. Wanneer het hoofdkussen van zoo'n bekolde patiënt werd geopend, vond men meermalen hierin een krans van ineengedraaide donsveeren, een „roos”. Dit was het zekere teeken, dat „Mietjebuur bekold was”. Gelukkig was er echter meermalen raad. Een gloednieuwe steenen pan werd aange-meermalen raad. Een gloednieuwe steenen pan werd aange-

brand. Hiermee was de invloed van de heks gedood. En de kol zelf had door den heeten rook brandvlekken in het gezicht gekregen. Hielp dit middel niet, dan zocht men niet zelden hulp bij een zoogenaamde „afkol”, waarvan er een beroemde in het dorp Limmen woonde. Deze „belas” de zieke, schreef een drank voor, waarvan de kosten ongeveer 60 cent bedroegen, en verder werd voor de buitendeur in het zand een kruis aangebracht. Nu was de kol geweest, want een „kol” durfde nooit over een kruis te gaan. Ongeveer 50 jaren geleden vond men te Schoorl nog wel eenvoudige zielen, die nimmer verzuimden ter afwering van de „kollen”

Foto C. Steenbergh.

oud- en nieuw-den Haag. op den achtergrond de toren en het koor der groote kerk.

's avonds in het zand voor hun huisje een kruis te maken. Zoo-als we reeds eerder opmerkten: veel is er in de ouderwetsche zeden en gewoonten van de Schoorlsche bevolking gedurende de laatste 50 jaar veranderd. Het eens zoo echt rustige duindorp is door de prachtige omgeving vacantieoord geworden: een pensionplaats. Hiermede willen we niet beweren, dat het hypermodern is geworden, gelukkig nog niet. Het moderne hyperleven vindt men er niet. Voornamelijk zijn het pensiongasten, die in de zoo prachtige landelijke omgeving een paar rustige weekjes komen doorbrengen. Maar toch wordt de vroegere stilte in duin en bosch verstoord door het moderne jakkerende verkeer. Het „gondeltje” op Alkmaar is sedert lang verdwenen en heeft plaats gemaakt voor luxe-passagiersbooten, die in zomertijd duizenden bezoekers aanvoeren. Auto's en bussen snorren voortdurend naar Bergen in aansluiting met het verkeer op Alkmaar. Toch is Schoorl nog idyllisch: er gaat een groote bekoring uit van het heerlijk gezonde duindorp. Maar de „kollen” en „witte katten met roode appels” hebben in den loop der jaren de vlucht genomen. Hem, die houdt van heerlijk natuurgenoet, van duin en bosch, wekken wij gaarne op eenigen tijd de tenten op te slaan in het landelijke, schoone duindorp.

U. G. DORHOUT.

Foto C. Steenbergh.

DÉTAIL VAN EEN GEVEL
AAN DE PRINSEGRACHT.

Ontvangen boeken.

Van de Schweizerische Verkehrszentrale, Zürich en Lausanne, ontvingen wij haar uitgaven: „Die Sommersaison in der Schweiz 1926. Verzeichnis der sportlichen und gezeitlichen Veranstaltungen“, en „Die Schweiz“, kleiner Reiseführer, met vele illustraties en een kaart. ☞ De Koninklijke Luchtvaart Maatschappij zond ons haar „Nederlandsche Luchtreisgids“ 1926, 7e dienstjaar. ☞ De firma J. B. Wolters, Groningen—den Haag, zond ons van haar „Nederlandsche Land- en Tuinbouwbibliotheek (onder redactie van Dr. P. van Hoek, J. Heidema l. i., Dr. J. Ritzema Bos, J. Heemstra l. i., Dr. H. M. Kroon l. i., Dr. K. H. M. van der Zande) het deeltje „Landbouwbedrijfsleer“ door J. Heidema, l. i., directeur der Middelbare Landbouwschool, directeur der Rijkslandbouw winterschool, oud Rijkslandbouwleeraar te Groningen. ☞ Van de Continental Petroleum Company ontvingen wij een boekje: „Smering van Motorwerktuigen.“

zen eveneens op dezelfde Prinsegracht zijn gevestigd, dan zal het een iegelijk duidelijk wezen, dat hier weinig of niets meer aan het doode verleden herinnert. ☞ Een uitzondering zouden we willen maken voor het prachtige heerenhuis met nog prachtiger inhoud, waarin vele jaren de vroegere directeur van het Mauritshuis, Dr. A. Bredius, heeft gewoond. Zoo uit- als inwendig mag men dit een prinselijk huis heeten. Gemeubeld met fijnen smaak, algeheel in overeenstemming met den bekenden stijl der oud-Hollandsche patricische woning, prijken de wanden met de éelste voortbrengselen onzer voor-vaderlijke zeventiende-eeuwsche kunst. Sedert eenige jaren is evenwel de eigenaar van al deze blijvende schoonheid der residentie ontvlucht. Maar gelukkig is het door hem verzamelde schoon van alle tijden niet teloor gegaan, doch heeft hij dit alles der gemeente 's-Gravenhage aangeboden, die de verzamelde voorwerpen, schilderijen zoowel als meubelen, porceleinen, zoowel als koper- en tinwerk, als museum-Bredius beheert. ☞ Daartegenover staat, dat de Prinsegracht toch in één opzicht weer verbeterd is door de verplaatsing in 1902 van het Haagsche spinhuis naar de Casuaristraat, waar men het deftiger en officieeler in „huis van bewaring“ heeft herdoopt. Het oude, sombere gebouw, dat op den hoek van Bloemenmarkt en Prinsegracht niet thuis behoorde, is toen voor een ieder ter bezichtiging opengesteld. Nu is er een afdeling van de Metropool, de bekende werkinrichting van den heer en mevrouw Tjaden, in het oude huis gevestigd, zoodat er thans een dertigtal broedelozen met eenvoudige werkzaamheden hun kost verdienen. Waarmede wij afscheid nemen van de eertijds deftige Prinsegracht, die zoo in ieder opzicht veranderd is. ☞ Op den Lutherischen Burgwal is in zeer goeden staat behouden gebleven het perceel No. 13, waarin thans gevestigd is de christelijke werkliedenvereniging: Onze Hulp is in den Naam des Heeren. Deze vereniging heeft evenwel het grootste gedeelte van het zeer ruime woonhuis met de mooie eiken wenteltrap aan het einde van de breede gang als vergaderzalen aan andere

Oud- en Nieuw-Den Haag.

III.

BEEINDIGDEN wij ons vorig artikel met een korte beschrijving van de schamele resten, die heden ten dage het oudtijds bekende Haagsche grachtenschoon vertegenwoordigen, thans komen de gedempte Haagsche grachten ter bespreking aan de beurt. Ze zijn talrijk; ze zijn zoo leelijk; ze zijn vooral zoo karakterloos. Middenpunt van al deze grachten is eigenlijk de Grootte Markt, waar des Vrijdags, des Zaterdags en des Maandags de stalletjes staan, waaraan de kleine man — een genus, dat in de residentie heel wat talrijker vertegenwoordigd is dan de buitenstaander gemeenlijk bevroedt — gewoon is inkoop te doen. ☞ Dwars op de Grootte Markt staat de Prinsegracht, die vroeger met haar statige patricische huizen met hoge bordessen het woonkwartier der rijkste en voornaamste Haagsche families heeten kon, in één adem genoemd na Lange en Korte Vijverberg, Lange en Korte Voorhout, Kneuterdijk en wat dies meer zij. Nu hebben Plein 1813, Javastraat, Nassauplein, Oude Scheveningsche weg, Van Stolkpark, Groot-Hertoginnelaan, park Zorgvliet de zeer gegoede bewoners van de residentie getrokken en zijn andere ingezetenen in de deftige huizingen getrokken, die eertijds zoo gansch een ander publiek hebben gekend. ☞ Een merkwaardig voorbeeld daarvan is het heerenhuis Prinsegracht No. 71, dat met het daarnaast liggende even fraaie pand thans Volksgebouw is geworden. Hier zetelt nu de redactie van het Haagsche Volk, kopkrant van Het Volk, dat te Amsterdam verschijnt. Voeg daarbij, dat Maatschappelijk Hulpbetoon en de Arbeidsbeurzen voor vrouwelijke en mannelijke werkloos-

Foto C. Steenbergh.

oud- en Nieuw-Den Haag.
GEVEL AAN DEN LUTHERSCHEN BURGVAL.

verenigingen verhuurd. Dit pand, dat vroeger als school diende voor de kinderen afkomstig uit de deftige Haagsche standen, nadat nog vroeger het als patricisch woonhuis had dienst gedaan, laat door zijn verzorgden voorgevel reeds duidelijk zien, hoezeer vroeger ook de Lutherische Burgwal tot de beste woonbuurten van de residentie heeft behoord. ☞ Gelijk met de Prinsegracht en den Lutherschen Burgwal, zoo is het gegaan met Spui, Amsterdamse Veerkade, Stille Veerkade, Turfmarkt, Houtmarkt, Nieuwe Haven, Brouwersgracht, Gedempte Gracht, Voldersgracht, Paviljoensgracht — en hoe ze meer mogen heeten. Overal is het water opgeofferd aan de straatverbreding en de verkeersverbetering, maar grooter was de winste door de verdwijning van den stank der Haagsche grachten, waartoe burgemeester Patijn — de vader

van den huidige burgervader — zooveel heeft bijgedragen. ☞ De zoo juist genoemde Gedempte Gracht en Voldersgracht vormen met de Bezemstraat en de St. Jacobsstraat het Haagsche Ghetto, waar de zonen en dochteren van het Oude Volk hun tenten hebben opgeslagen, wat aan deze buurt een levendigheid gaf, die Amsterdam b.v. kent in de St. Antonie Breestraat, al is de Haagsche buurt veel geringer van afmetingen dan die in de hoofdstad des lands. Maar deze drukte is ook al bezig te verdwijnen, omdat dwars door deze typische, wijl eigenlijk on-Haagsche wijk, de nieuwe verkeerswegen loopen, die de binnenstad van al te groote drukte moeten bevrijden, zoodat de bouw van de Haagsche zusterinstelling van de oorspronkelijk Amsterdamse Bijenkorf een vervaarlijk gat gevreten heeft in het oude Haagsche Ghetto, dat tot sterven gedoemd schijnt, moge menschelijke hardnekkigheid en gehechtheid aan straat en huis dit proces nog wel een paar jaren kunnen vertragen. ☞ De verbinding van het stedelijk centrum met het station van de Hollandsche Spoor geschiedt voor het grootste gedeelte door de Wagenstraat over de Wagenbrug en verder over den Stationsweg. Scheepvaartverkeer, tramwagen-gerij en autobussen-gedreun onder en over één brug gaat slecht, zoolang de doorvaarthoogte van de brug voor het scheepvaartverkeer niet voldoende blijkt te wezen. Men heeft nu het lapmiddeltje gevonden de brug, na het passeeren van den laatsten tramwagen, om ongeveer half een des nachts, een paar decimeter omhoog te vijzelen, waardoor het geregelde verkeer voor de schippers weer mogelijk is tot den volgenden ochtend onge-

Foto C. Steenbergh.

OUD EN NIEUW-DEN HAAG. BEZUIDENHOUT.

veer zes uur, wanneer men de brug weer op het gewone straatniveau laat zakken, wijl dan de trams en de autobussen hun rechten wederom opeischen. Aux grands maux les grands remèdes — men denkt er niet aan in 't eerbare Haagje! Doch erkend dient, dat de toestand nu tenminste heilig is, vergeleken bij wat ter plaatse van de oude Wagenbrug voorheen als nijpende wantoestand tientallen jaren wierd bestendig. ☞ Wie van het Plein door de Lange Poten, over de Heerengracht, zich in de richting van het Bosch begeeft, voelt zich spoedig in een wijk opgenomen, die ontegenzeggelijk een eigen karakter bezit: het Bezuidenhout. Een enkel woord om de geschiedenis van deze buurt even samen te vatten. Generaal Van den Bosch, stichter van het cultuurstelsel in Oost-Indië, bouwde, als gouverneur-generaal in ruste terug in Nederland, ter zijde van den Bezuidenhoutschen weg een landhuis in Indischen stijl, Boschlust genaamd, dat de schaarsche voorbijgangers bekoorde door zijn schilderachtige ligging en weelderige omgeving van houtgewas en bloemen. Het lachende buitenhuis, dat zoo harmonisch met het Haagsche Bosch samenvloede, is na het overlijden van den stichter, graaf Jan van den Bosch, gesloopt en vervangen door een aantal straten, die allen rechthoekig op het Bezuidenhout staan en die de namen van Indische landvoogden dragen. De vroegere landhuis-eigenaar is zelf met de 1ste en de 2de Van den Boschstraat rijkelijk bedacht. Daarachter verrees eerst het in bevalligen Gothischen stijl gebouwde Engelsche kerkje, later de Kook- en Huishoudschool, die nu al weer tientallen jaren naar een geheel ander einde van de stad,

op de Suezkade, is overgeplant. Daar kwamen van lieverlede de straten zonder tal, de breede lanen, die de vorstinnen uit het Huis van Oranje doen herleven, zooals Juliana van Stolberg, Charlotte de Bourbon, Anna van Saxon, Anna van Hannover, Louise de Coligny, enz., enz. Maar de buurt moest zich door de spoorlijnen van de lijnen naar Amsterdam en naar Rotterdam — de electricische is hier bedoeld — eenerzijds, door het Haagsche Bosch anderzijds, wel als het ware klem bouwen, toen de annexatie van Voorburg op zich wachten liet. Toch is de buurt er een van ontegenzeggelijke distinctie gebleven, wat men niet alle Haagsche wijken kan nageven. Daardoor heeft het Bezuidenhout steeds het recht behouden op eigen karakter lichtelijk prat te mogen gaan, wat in de onderscheidene Haagsche buurten een te weinig voorkomende eigenschap is dan dat er hier niet de aandacht op diende te worden gevestigd. ☞ Thans enkele woorden over een nog beter gesitueerde buurt van Die Ha-

Foto C. Steenbergh.

OUD- EN NIEUW-DEN HAAG. WAGENBRUG EN WAGENSTRAAT.

Foto C. Steenbergh.

oud- en nieuw-den Haag. JULIANA VAN STOLBERGPLEIN.

ghe: Zorgvliet, het oude lustverblijf van Jacob Cats, groot minnaar van het buitenleven, die in 1643 een gedeelte van het duingebied kocht, terzijde van wat thans de Oude Scheveningsche weg heet; door nieuwen aankoop in het volgend jaar vergrootte hij zijn landelijk bezit. Nog tijdens zijn leven werd de dorre zandwoestenijs door bebossing, struikgewas en plantsoen tot een oase gemaakt, die door den in 1675 eigenaar geworden Hans Willem Bentinck, eersten kamerheer en colonel van de garde te paard van Zijn Hoogheid den heere Prince van Oranje, en diens vertrouwdsten vriend, nog aanmerkelijk vergroot en verfraaid werd. In de tweede helft der 18de eeuw geraakte Zorgvliet in verval en met den ondergang van het Stadhouderschap was het met zijn luister gedaan, tot — de Prins van Oranje, de latere koning Willem II, er in 1837 den eigendom van verkreeg. Deze breidde zijn nieuwe bezitting sterk naar alle kanten uit, welke thans weder met zorg onderhouden werd. Na het overlijden van Willem II echter hebben zijn weduwe, Anna Paulowna en haar dochter, prinses Sophie, gehuwd met den groothertog van Saksen-Weimar, achtereenvolgens groote gedeelten van het uitgestrekte domein verkocht. In het begin dezer eeuw ten slotte verkocht de kleinzoon van prinses Sophie het eigenlijke park Zorgvliet aan Mr. A. E. H. Goekoop; de gemeente 's-Gravenhage, die bij verkoop de voorkeur had, gaf daarbij van een gemeentelijke kortzichtigheid blijk, welke heel wat stof heeft opgejaagd. Tot 1910 rustte het servituut op Zorgvliet dat er niet gebouwd mocht worden; in dat jaar stelde de heer Goedkoop het park als bouwterrein open. En sinds dien is Zorgvliet de hoogste begeerte van een ieder, die hier te lande of in Oost-Indië zich een vermogen gegaard heeft, teneinde daar, gelijk in den jare 1643 Vader Cats deed, voor zichzelf een plaisante hofstede te laten bouwen. Een gedeelte van het park, door een hoogen gemetselden muur omgeven, bevat nog Zorgvliet's oude woonhuis, dat na het overlijden van Mr. Goekoop betrokken was door zijn weduwe, die als jonkvrouwe De Jong van Beek en Donk met haar boek Hilda van Suylenburg indertijd veel naam heeft gemaakt.

(Slot volgt). HAGANUS.

KONINGEN IN BALLINGSCHAP

door
CHARLES G. D. ROBERTS.
18) (Vervolg).

ONDER al de verspreid-wonende bewoners der Quah-Davic Vallei was er niet een die zooveel aandacht schonk aan den wonderen grijzen wolf als de jonge schoolmeester. Zijn

leven aan den Burnt Brook Cross Roads, zijn werk in de kleine Burnt-Brook school nam hem niet zóó geheel in beslag en was ook niet zóó opwindend of hij hield nog veel vrijen tijd over. 't Liefst bracht hij dezen tijd door met jagen en met het bestudeeren van het dierenleven in het woud. Hij was een goed schutter en wist uitstekend met zijn camera om te gaan, en bediende zich van een dezer beide wapenen, al naar zijn stemming. Als het leven hem teleurstelde, of zijn middagmaal hem niet goed bekwam, koos hij zijn geweer. En zoo ver-strekkend, zoo geheimzinnig zijn de banden die alles wat geschapen is omstrikken, dat het was alsof het de dingen weder vereffende en hem opluchtte als hij maar iets doodde, al was 't dan maar een konijn of een wezel. Een andermaal gaf hij de voorkeur aan zijn camera. ☼ Natuurlijk stelde Kane

meer belang in den geheimzinnigen, grijzen wolf dan in al de andere zwervers der Quah-Davic te zamen. Hij was werkelijk onredelijk blij toen de plannen voor een gemeenschappelijke veldtocht tegen de roovers zoo plotseling werden opgegeven. Dat een dier met zulk een krachtige persoonlijkheid plotseling zou gedood worden door den kogel van een boozen kolonist om een paar doodgewone varkens of schapen te wreken, was iets waaraan hij niet zonder wrevel kon denken. Den troep te verstrooien stond gelijk met de eenzame wouden van de Quah-Davic van de helft hunner romantiek te berooven. ☼ Hij besloot zich te wijden aan een studie van de persoonlijkheid en karaktereenschappen van den grooten wolf, en de samenzweringen tegen het leven van het dier zooveel mogelijk te verijdelen, zonder gevaar te loopen zich onpopulair te maken. Inziend echter dat deze vriendschappelijke belangstelling wel eens niet beantwoord kon worden, koos Kane zijn geweer veel eerder dan zijn camera als wapen op die koude, blauw-witte avonden als hij uittrok om te trachten zijn kennis omtrent het doen en laten van den grijzen wolf te vermeederen. Zijn wapen was een goed-ingeschoten Winchester repeteer-geweer, en hij droeg een lichten bijl met korten steel in zijn gordel benevens zijn hartsvanger; en dus voelde hij geen ernstige bezorgdheid toen hij ging over de maanlichte sneeuw, die knapperde onder zijn met elandshuid overtrokken sneeuwschoenen. Doch daar hij niet volkomen doldriest was, zocht hij veeleer de open stukken weide of rivierbedding of het onder sneeuw begraven meer, dan de dikke schaduwen van het woud. ☼ Doch nu, juist nu hij zoo vol verwachting was, scheen de wolventroep elders zaken te hebben. Gedurende verscheidene nachten hoorde men hen niet eenmaal huilen, en mijlen in

Foto C. Steenbergh.

oud- en nieuw den Haag. HUIZE „TOTILA” IN HET PARK ZORGVLIET.

den omtrek van Burnt Brook Cross Roads was er geen versch spoor te vinden. En toen, zich herinnerend dat als je er op zit te wachten, 't erg lang duurt voor de pot kookt, nam Kane zijn vischlijnen en aas, en ging de breede beek langs naar het diepe meer in de heuvels, naar de plaats vanwaar het zijn ondiepe wateren zendt naar de Quah-Davic. Ook nam hij, daar hij niet op de wolvenjacht ging, voor de gezelligheid den hond van een buurman mee die hem altijd achterna liep — een niks-nutter van een gelen, doch overigens goedigen en kalmen straathond. ☞ Na op eenigen afstand van den wal haastig een hutje van sparretakken te hebben gemaakt in 't zilveren maanlicht, hakte hij gaten in het ijs, en begon te visschen naar de groote meerforellen die in die diepe wateren huizen. Hij had geluk. En weldra, geheel in beslag genomen door deze nieuwe opwindende bezigheid, had hij spoedig den grooten, grijzen wolf geheel vergeten. ☞ Het was al laat, want Kane had het eerste gedeelte van den nacht geslapen, wachtend op 't opkomen der maan, alvorens zijn tocht aan te vangen. Het was fel koud en windloos, en de ondergaande manesikkel vulde de lucht met een spookachtig bleek licht. Plotseling, zonder een enkel geluid te geven, kroop de hond dicht tegen Kane's beenen aan. Kane voelde hem beven. Toen hij snel opkeek, viel zijn blik op een groote, grijze gedaante die recht op een kale uitstekende punt, geen honderd pas weg, en die niet naar hem, doch naar de maan zat te staren. ☞ Tegen wil en dank voelde Kane een prikkeling in zijn wangen, en had hij een gevoel alsof de huid onder zijn haar samen-trok. De verschijning was zoo plotseling en vooral het kalme negeeren van zijn tegenwoordigheid was zoo onthutsend. Bovendien was zijn lange snuit in dat sinistere licht opgeheven naar de maan, en daar

Foto J. H. Sluiter.

ZONNETINTELING.

de plaats waar de wolf zat, een beetje hooger was dan die van Kane, leek de wolf onnatuurlijk en onmogelijk groot. Kane had nog nooit gehoord dat een wolf te werk ging op een dergelijke kalme, brutale manier, en telkens kwamen hem weer de afgesleten, bijgeloovige verhalen van zijn vrienden onder de „habitants” in den geest. Maar per slot was het deze wolf, en niet een doodgewone alledaagsche, dien hij zoo verlangend was te bestudeeren; en het onverwachte was juist wat hij 't meeste reden had te verwachten! Hij kreeg dus datgene waarvoor hij gekomen was. ☞ Kane wist dat de beste manier om wilde dieren te bestudeeren is zich stil te houden en geen gerucht te maken. Hij verstijfde dus onmiddellijk en had er spijt van dat hij den hond had meegenomen. Dit was echter volkomen overbodig, want het verstandige dier toonde niet het minste verlangen om de aandacht van den Grijzen Meester te trekken. Hij lag ineengedoken achter Kane's beenen en bewoog zich niet, behalve dan dat hij aldoor beefde. ☞ Verscheidene minuten lang verroerde zich niemand — bewoog zich niets in heel die bevroren wereld. Toen in de roerlooze stilte voelend dat de koude hem begon te bevangen, moest Kane zijn dik-gewante handen opheffen om zijn ooren te wrijven. Hij deed het behoedzaam, doch deze behoedzaamheid was volkomen overbodig. De groote wolf had er blijkbaar niets op tegen dat hij zich zooveel hij wilde bewoog. Eenmaal inderdaad, gleden die groene, flikkerende oogen over hem heen, doch slechts terloops, terwijl ze snel de oevers van

het meer en den donkeren rand van pijnboomen opnamen; doch Kane had evengoed een jeneverbesstruik kunnen zijn, zóó weinig aandacht wijdde de eigenaar diervoren aan hem. ☞ Daar hij echter zeer goed wist dat deze volkomen onverschilligheid enkel voorgewend kon zijn, oefende Kane geduld, vastbesloten om te weten te komen wat de wolf in den zin had. Doch terzelfdertijd kon hij niet verhinderen dat de zenuwspanning zich danig begon te doen voelen. Waar was de rest van den troep? Van tijd tot tijd keek hij haastig en onderzoekend over den schouder naar de alles-verbergende pijnwouden. ☞ Ten laatste, alsof hij zich volkomen alleen achtte, opende de wolf zijn kaken, rekte den hals en begon zijn schrille, vreeselijke serenade aan de maan te brengen. Zoodra hij ophield, hoorde men van ver het zenuwachtige geblaf en gehuil van honden die haatten en beefden op de verspreidliggende hofsteden. Doch geen wolvengehuil klonk als antwoord. Zoo volkomen zweeg de troep, dat hij wel van de aarde had kunnen weggevaagd zijn. En Kane vroeg zich af welk een krachtig bevel van hun leider hen kon doen zwijgen waar toch al hun oeroude instincten hen drongen te antwoorden. ☞ Als was hij zeer ingenomen met zijn eigen muziek, ging de groote wolf voort met de maan aan te roepen, en dit wel zoo volhardend, dat Kane ten laatste zijn geduld verloor. Hij wenschte wat meer afwisseling in het program. Terwijl hij mompelde: „Ik wil 's zien of ik jou niet 's 'n beetje kan oprakelen!” legde hij zijn geweer aan en liet een kogel over den kop van den wolf fluiten. De wolf stak de ooren even op en keek achteloos om zich heen als wilde hij zeggen: „Wat is dat nu?” en ging toen onverstoord verder met zijn serenade. ☞ Geprikkeld door een dergelijke ostentatieve nonchalance schoot Kane nog een kogel in de sneeuw, een

paar duim van de pooten van den wolf af. Dit had meer uitwerking. Het groote dier keek neer naar de plaats waar de kogel ingeslagen was, rook er nieuwsgierig aan, kwam overeind, wendde zich om en staarde Kane een halve minuut lang vast aan. Kane zette zich al schrap voor een mogelijken aanval, doch deze volgde niet. Zich met een lichte beweging omwendende, keerde de Grijze Meester den rugverstoorder den rug toe, en draafde langzaam heen zonder ook slechts eenmaal om te kijken. Hij zocht niet onmiddellijk dekking in het hout, doch bleef verscheidene honderden meters in 't volle zicht en zou een gemakkelijk schot hebben opgeleverd. Toen verdween hij in 't duister der sparrewouden. Hierop kwam het gele hondje uit zijn schuilplaats achter Kane's beenen te voorschijn en, danste voor Kane rond op de sneeuw met alle teekenen van bewondering en verlichting. ☞ Doch Kane wist nu te weinig waar hij aan toe was om algeheele opluchting te voelen. Het was heelemaal niet volgens de boeken dat 'n wolf, 't zij groot of klein, zich zóó laatdunkend gedroeg. Toen hij achter zich moest keeren, zag hij dat het ondergaan der maan het spoedig in diepe schaduw zou dompelen. Dit was niet bepaald de meest gewenschte toestand. Hij had genoeg van 't visschen.

(wordt vervolgd.)

